HİLALLER FARKLI YERLERDE VE FARKLI ZAMANLARDA GÖRÜLDÜĞÜ ZAMAN HANGİ YERE UYULMASI DAHA UYGUN OLUR?

اختلاف مطالع الأهلة وأي الجهات أولى بالاتباع

باللغة التركية

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu

اسم المؤلف

اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء

Çeviren
Muhammed Şahin

ترجمة

محمد شاهين

Gözden Geçiren
Ali Rıza Şahin

مراجعة

علي رضا شاهين

Soru:

Biz, ABD ve Kanada'da bulunan müslüman öğrencileriz. Her yıl Ramazan ayının başında müslümanların üç gruba ayrılmasına sebep olan bir problemle karşılaşıyoruz:

1. Bir grup, ikamet ettikleri beldede hilali gözetleyerek oruç tutmaktadır.

2. Bir grup, Suudi Arabistan'ın oruca başladığı gün oruca başlamaktadır.

3. Bir grup da ABD ve Kanada Müslüman Öğrenciler Birliği'nden haber geldiğinde oruca başlamaktadır. Bu birlik, ABD'nin farklı yerlerinde hilali gözetlemekte ve herhangi bir yerde hilali görür görmez bu haberi çeşitli merkezlere yaymakta, bunun üzerine Amerika'daki bütün müslümanlar da farklı şehirler arasında çok uzak mesafeler olmasına rağmen hepsi aynı günde oruca başlamaktadırlar.

Hangi yerin ru'yetine ve haberine uyulması daha uygundur? Bize bu konuda fetva verir misiniz? Allah ecrinizi versin.

Cevap:

Suudi Arabistan Büyük Âlimler Kurulu bu meseleyi daha önce incelemiş ve şu içerikteki bir karar çıkmıştır:

1. Hilallerin farklı yerlerde ve farklı zamanlarda görülebileceği aklen ve hissen delillerle bilinen şeylerdendir. Âlimlerden hiçbirisi bu konuda ihtilaf etmemiştir. Müslüman âlimler arasındaki ihtilaf sadece hilalin farklı yerlerde ve zamanlarda görülmesine itibar edilip-edilmeyeceği konusunda vukû bulmuştur.

2. Hilalin farklı yerlerde ve zamanlarda görülmesine itibar edip-etmeme meselesi içtihada konu olan nazarî meselelerden birisidir. İlimden ve dînden nasibi olanlar arasında bu konuda ihtilaf vardır. Bu ihtilaf, içtihadında isabet edenin iki sevap, hata edenin tek sevap aldığı bir ihtilaftır.

İlim ehli bu meselede iki görüşe ayrılmışlardır:

Bir kısmı, hilalin farklı yerlerde ve zamanlarda görülmesine itibar edileceği görüşündedir.

Bir kısmı hilalin farklı yerlerde ve zamanlarda görülmesine itibar edilmeyeceği görüşündedir.

Her iki grup da Kitap ve Sünnet'ten deliller getirmişlerdir.

Aşağıdaki ayet ve hadisler her iki görüş için de delil olmaya elverişli olduğu için bazen her iki taraf da aynı nassı delil olarak kullanırlar:

﴿ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية:189]

"Sana hilal şeklinde yeni doğan ayları sorarlar. De ki: Onlar, insanlar, özellikle hac için vakit ölçüleridir."[1]

Hadis:

"Ramazan hilalini gördüğünüzde oruca başlayın, Şevval hilalini gördüğünüzde orucu bırakın (bayram yapın)**."**

Bunun sebebi; nassı farklı şekilde anlamaları ve her birinin bu nasla delil getirmede farklı bir yol tutmalarıdır.

Kurulun uygun görüp takdir etmesi ve bu meseledeki ihtilafın korkutucu sonuçlar doğuracak etkisinin olmaması da gözönünde bulundurularak denilebilir ki, bu dînin ortaya çıkışının üzerinden ondört asır geçtiği halde İslâm ümmetinin tek bir ru'yet üzerinde birleştiği bir dönem bilmiyoruz. Bu sebeple Büyük Âlimler Kurulu üyeleri uygulamanın olduğu gibi bırakılması, bu konunun deşelenmemesi ve her bir İslâm devletinin bu meselede işaret edilen iki görüşten birini kendi âlimleri vasıtasıyla tercih etme hakkına sahip olduğu, zirâ her iki görüşün de kendisine ait delilleri ve dayanağının olduğu görüşündedir.

3. Kurul meclisi, hilallerin hesapla tespiti meselesini, Kitap ve Sünnet'te geçen bilgileri ve ilim ehlinin bu konudaki sözlerini incelemiş ve şer'î meselelerde hilallerin tespiti konusunda hesaba itibar edilmeyeceğini oy birliği ile kararlaştırmıştır. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Ramazan hilalini gördüğünüzde oruca başlayın, Şevval hilalini gördüğünüzde orucu bırakın (bayram yapın)**."**

"Ramazan hilalini görmedikçe oruç tutmayın, Şevval hilalini görmedikçe bayram yapmayın."

Bu anlamda başka deliller de vardır.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu,İslâmî olmayan yönetimlerin hâkim olduğu ülkelerdeki Müslüman Öğrenciler Birliği'nin, bu devletlerde yaşayan müslümanlara hilalin tespiti meselesinde İslâmî yönetimin yerine geçmesi gerektiği görüşündedir.

Kurul Meclisi, kararının ikinci maddesinde geçen hükme binaen bu birliğin şu iki görüşten birisini tercih etme hakkı vardır:

Ya hilalin farklı yerlerde ve zamanlarda görülmesine itibar eder veya buna itibar etmez. Sonra tercih ettiği görüşü bulunduğu ülkedeki bütün müslümanlara bildirir, onlar da hep birlikte oruca başlamak, ihtilaf ve kargaşadan kurtulmak için birliğin tercih ettiği ve kendilerine bildirdiği şeye uyması gerekir. Bir de bu ülkelerde yaşayan müslümanların hepsinin bulundukları ülkelerde hilali gözetlemeleri gerekir. Onlardan güvenilir bir kişi veya daha çok kişi hilali gördüğü zaman bununla oruca başlar ve bunu birliğe iletirler, birlik de bu haberi her tarafa yayar. Ayın girişinde böyle yapılır. Ayın çıkışında ise iki âdil

şahidin Şevval hilalini gördüğüne tanıklık etmesi veya Ramazan ayının 30 güne tamamlanması gerekir. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Ramazan hilalini gördüğünüzde oruca başlayın, Şevval hilalini gördüğünüzde orucu bırakın (bayram yapın)**. Hava kapalı olur da hilali göremezseniz, sayıyı otuz güne tamamlayın."**

Başarı Allah'tandır.

Allah Teâlâ, Nebimiz Muhammed'e, O'nun âile halkına ve ashâbına salât ve selâm eylesin.[2]

---

[1] Bakara Sûresi: 189

[2] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu Fetvâları, fetvâ no: 1657